

Posudek vedoucí diplomové práce – akademický rok 2020/2021

Autor práce: **Bc. Zuzana Kuželová**

Studijní obor: **Kulturní dějiny: Kulturně historická slavistika**

Název práce: **Židovská milenka polského krále Kazimíra III. Velikého: Estera Małach a její zobrazení v polské literatuře 19. století. Pohled na polskou židovskou obec v 19. století**

Vedoucí práce: **Mgr. et Mgr. Gabriela Maria Gańczarczyk, Ph.D.**

Tématem diplomové práce bc. Zuzany Kuželové je polská židovská obec v 19. století nahlížená skrz postavu Esterky Małach, židovské milenky polského krále Kazimíra III. Velikého. Tato postava, která byla sice fiktivní – na co poukazuje i autorka práce – získala si však status určitého symbolu polsko-židovských vztahů a po celá staletí její vnímání určitým ukazatelem stavu těchto vztahů.

Práce je rozdělena do šesti základních kapitol. Kapitola první se zabývá původem samotné legendy a prvními zmínkami o vztahu středověkého křesťanského krále Kazimíra III. Velikého a mladé dívky židovského původu, Estery Małach. Pak následují dvě kapitoly historické, které dokreslují kontext nezbytný pro pochopení vývoje polsko-židovských vztahů – první z těchto kapitol (kapitola druhá) představuje historicko-politickou situaci na území bývalého Polska v průběhu „dlouhého“ 19. století s důrazem na vývoj polsko-židovských vztahů a situaci židovského obyvatelstva na jednotlivých anektovaných územích rakouského, ruského a pruského státu. V třetí kapitole dostáváme podrobnou analýzu literárního dění na polských územích v tomto období a zase s důrazem na proměny vnímání židovského obyvatelstva v polské literatuře a kultuře. A právě zde se jedná o věc, kterou bychom darmo hledali v české vědecké literatuře na toto téma.

Následné tři kapitoly se věnují jednotlivým literárním realizacím legendy o Esterce v polské literární tradici (kapitola čtvrtá), v židovské literární tradici (kapitola pátá) a v textech židovských, ve kterých dochází k mísení obou pohledů (kapitola šestá).

Celá práce se vyznačuje výbornou úrovní, jak po jazykové, tak po obsahové stránce. Jednotlivé kapitoly tvoří dobře naplánované a ucelené tematické bloky, které poskytují čtenáři přehledně utříděné informace na jedné straně o legendární postavě Esterky Małach a tom, jak se měnila její literární podoba a spolu s ní také literární podoba krále Kazimíra Velikého, a na druhé straně, skrz proměny této legendy, také o proměnách polsko-židovských vztahů, hlavně v 19. století. Informace, které se objevují v jednotlivých kapitolách vždy jsou jasně podřízené tématu

a obzvlášť pokud jde o druhou a třetí kapitolu, autorka velmi obratně doplňuje jednotlivé součásti obrazu polsko-židovských vztahů tak, že které se nakonec skládají v ucelený a kompletní pohled, ve kterém nechybí nejen informace o pogromech či stereotypních vzájemných představách, ale také o vznikajícím vzájemném zájmu mezi představiteli obou národností (i když tento zájem, obzvlášť na polské straně je poměrně diskutabilní, což je také z práce jasné).

Na vyzdvihnutí si zaslouží především kapitola *Zobrazení Esterky v židovské tvorbě*, která zkoumá tvorbu židovských autorů a ve které nechybí ani část reflektující izolaci obou kultur a jejich pomale vzájemné sblížení. Velmi zajímavá je v tomto ohledu poslední kapitola, která se zaměřuje na autory tvořící v jidiš a vzájemné vlivy mezi polskou a židovskou literaturou na přelomu 19. a 20. století, a je přirozeným doplněním předchozích literárně zaměřených kapitol. Jedná se o diplomovou práci vzorně promyšlenou, dobře napsanou (až na určitý počet překlepů...), doplněnou zajímavou a relevantní obrazovou přílohou. Tato práce je výsledkem pečlivé a samostatné práce, postupně prováděného sběru dat a badání velmi četných, pestrých a relevantních zdrojů, hlavně polských a často nedostupných v českých knihovnách, co si zaslouží o to větší pochvalu.

Zároveň je tato práce důkazem, že se jedná o velmi schopnou a pečlivou mladou badatelku, jež dovede provázat teoretický a metodologický rámec s praktickou analýzou.

Doporučuji k obhajobě a navrhuji klasifikovat výborně (A).

V Pardubicích 13. 5. 2021

Mgr. et Mgr. Gabriela Maria Gańczarczyk, Ph.D.